

Nyhedsbrev

For Foreningen HEXIS

Nr. 19. August 2004

Nyhedsbrevet er foreningen HEXIS' forum for diskussion og faglig udveksling. HEXIS' formål er at videreføre den franske sociolog Pierre Bourdieus tænkemåde med særligt henblik på empirisk forskning i samfundsmæssige praksisformer. Deadline for indlæg til næste nummer: 15. oktober 2004. Nr. 20 udkommer ca. 1. november 2004.

Redaktør: Carsten Sestoft sestoft@hum.ku.dk

Redaktionel assistance: Anders Høg Hansen

Hjemmeside og arkiv for nyhedsbreve, arbejds papirer m.v.: <http://www.hexis.dk>

Indhold

1. Redaktionelt (s1)
2. *Arrangementer:* 16/9 Om det der (måske stadig) savnes i dansk pædagogisk forskning. 27/10... (s2)
3. *Meddelelser:* Søgning på Hexis' hjemmeside, Deadline for artikler til Distinktion temanummer 'Political Theology and Religious Politics', Efterlysning af Bourdieu 'In Algerien' (s2)
4. *Orientering om artikler/bøger m.v.:* Luc Boltanski & Eve Chiapello: Le nouvel esprit du capitalisme (Galimard, 1999); Durkheim og demokratiet; Colonialism and ethnography; Fra Evolution til Strukturation; Svensk pigesocialisering; Bouveresse om Bourdieu; Det svenske lyrikfelt i 70erne, Myten om det polariserede USA (s3)
5. *Læserbrev:* Hvorfor ungdom? Og hvordan? En kommentar til Anders Høg Hansen, af Jimmy Krab og Christian Sandbjerg Hansen (s6)

1. Redaktionelt

Så begynder efteråret efter denne noget mangelfulde sommer: dagene kortes, blomsterne kommer - samt det første efterårsnummer af nyhedsbrevet. Vi fortsætter med at udsende nyhedsbrevet som pdf-fil på trods af forskellige indvendinger. Dels fordi redaktøren ikke bryder sig om Word, som også er mere egnet til at transportere virus end pdf-filer. Dels fordi man med en pdf-fil kan sikre sig, at formateringen forbliver som den skal være - hvilket især ville have været en fordel for nyhedsbrev nr. 18, hvis ikke redaktøren havde forkludret medredaktør Anders' arbejde med opsætningen. Endelig viser det sig, at man godt kan kopiere fra pdf-filer, hvis man f.eks. vil gemme en reference eller sende en bogomtale videre til andre. (Godt at Hexis' bestyrelse har nogle kvindelige medlemmer, der kan lære de vankundige mænd, hvad sådan noget IT går ud på!) Man skal blot klikke på Adobe Reader'ens T-ikon for "Marker tekst" og

markere den ønskede tekst, som så kan kopieres og indsættes i et tekstbehandlings- eller mailprogram, ganske som man plejer. Næste deadline for nyhedsbrevet er 15. oktober.

2. Arrangementer:

Om det der (måske stadig) savnes i dansk pædagogisk forskning

Torsdag 16. September 2004, kl. 13-16, lokale F 400. Danmarks Pædagogiske Universitet. Empdrupvej 101. 2400 København NV.

Oplæg ved Staf Callewaert og diskussion med Peter Koudahl, Kim Esmark og Kristian Larsen.

Se nærmere på Hexis hjemmeside www.hexis.dk

Temadag

Torsdag 21. Oktober 2004, kl. 13-17 i Blågård medborgerhus med Kirsten Beedholm og Marianne Johnsen. Nærmere detaljer udsendes senere.

3. Meddelelser:

Søgning på Hexis' hjemmeside

Et søgetip til brug for dem, der mindes at have læst et eller andet på Hexis-hjemmesiden (fx i nyhedsbrevene), men ikke kan finde det og ikke orker at læse det hele igennem: Brug Googles mulighed for at specificere et "Domæne" i en "Avanceret søgning". Her kan man nemlig søge på en specifik hjemmeside (= domæne), altså f.eks. www.hexis.dk. Man kan også gøre det direkte i Googles 'normale' søgefelt ved at skrive "site:www.hexis.dk" (uden anførselstegn og uden mellemrum) samt det ord, man vil søge på.

Call for Papers til temanummer af *Distinktion* 'Political Theology and Religious Politics'

Det århusianske tidsskrift *Distinktion. Scandinavian Journal of Social Theory* har call for papers til deres kommende temanummer om 'Political Theology and Religious Politics'. Artikler skal indleveres senest 1. September (på engelsk eller et skandinavisk sprog). Se nærmere om temanummeret på hjemmesiden www.distinktion.dk

Efterlysning af ny Bourdieu bog 'In Algerien' (på tysk)

Af Anders Høg Hansen

Jeg planlægger et indlæg om Bourdieu og fotografi i anledning af, at hans fotos fra Algeriet 1958-61 er blevet udstillet flere steder i Europa gennem de sidste år (kommer til Tyskland og Sverige i 2005). Der er

desuden udkommet en bogen på fransk ... og i ... udkom en tysk oversættelse. En engelsk oversættelse er på vej. Da den tyske udgave tilsyneladende er vanskelig at opspore (amazon er prøvet) hører jeg gerne fra nogen der kan låne mig et eksemplar eller ved, hvor den findes. I Indlægget vil formentlig forsøge at sammenholde og diskutere udstillingen, den nye bog sammen med Bourdieus ældre værk om emnet 'On Photography. A Middle-brow Art', fra 1965.

4. Orientering om bøger og artikler:

Luc Boltanski & Eve Chiapello: Le nouvel esprit du capitalisme (Gallimard, 1999)

Af Carsten Sestoft

Redaktøren er desværre strandet midtvejs i denne omgangsrige bog, hvilket måske ikke er den bedste baggrund af hævde dens afgørende betydning og store vigtighed på; men det er nu egentlig ikke bogens skyld. Dens udgangspunkt er en sammenligning af management-diskursen i 1960erne og 1990erne, særligt i Frankrig, men da meget af denne management-diskurs alligevel er amerikansk, har analysen så at sige global interesse; der er i al fald for et dansk perspektiv meget, der kan genkendes.

Det interessante er imidlertid, at denne analyse føjes sammen med en mængde andre analyser - af udviklingerne i perioden i kapitalismen, på arbejdsmarkedet, i fagforeningernes status, i den kapitalismekritiske diskurs og meget andet. Også disse analyser er specifikt franske, men også de langt hen ad vejen genkendelige. Til sammen giver de en af de bedste analyser af nogle hovedtræk ved nutidens samfund, jeg har læst.

Tesen er i korthed, at kapitalismen har det fint, mens samfundet (særligt lønmodtagerne) har det dårligt. Bogens titel - "kapitalismens nye ånd" - henviser til Max Weber, og grundideen er, at kapitalismen altid har brug for en "ånd", dvs. en slags legitimationsgrundlag, som går ud over opfordringen til at skabe profit, fordi profitmaksimeringen ikke i sig selv mobiliserer særligt mange til at deltage i den kapitalistiske produktion. Ifølge forfatterne er specielt 90ernes kapitalistiske ånd uegnet til at mobilisere den brede befolkning til at medvirke i den kapitalistiske produktion, fordi den kun giver et fåtal muligheder for reel udfoldelse - de bekendte fleksible, omstillingsparate og projektorienterede medarbejdere - mens resten i stigende grad udsættes for usikkerhed, reallønsfald, tidsbegrænsede kontraktansættelser og andre trusler mod et stabilt og nogenlunde forudsigeligt liv.

Forfatterne er, som man ser, ikke revolutionære: de mener, at kapitalismen som produktionsform er kommet for at blive. Men de er ikke ukritiske, og et af deres mål er netop bidrage til en fornyelse af kapitalismekritikken, som de anser for en integreret og nødvendig del af kapitalismen. De ser således et behov for en "ny ånd" for kapitalismen, som er baseret på en større grad af retfærdighed, og som er mere egnet til at give tilslutning til produktionen.

Om man er enig eller ej, så er bogen overmåde interessant, selv om den også har nogle irriterende sider. Luc Boltanski er som bekendt en af Bourdieus gamle medarbejdere (indtil omkring 1982), og noget af det, han har brugt sin tid på siden da, er udformningen af en ret besynderlig sociologisk teori om

retfærdighed og social legitimitet. Den anvendes i bogen og ligner et skolastisk skoleridt. Ligeledes er nogle af analyserne af management-diskursen ret bizar - noget i retning af en slags rationel rekonstruktion af dens indhold, hvor en kritisk analyse af dens egentlige indhold ville være mere interessant.

Den anden forfatter, Eve Chiapello, er en yngre forsker ved Frankrigs vistnok stadig mest prestigøse handelshøjskole, HEC (i nyhedsbrev nr. 17 er der et link til hendes artikel om "Accounting and the Birth of the Notion of Capitalism").

Bogen findes i tysk oversættelse: *Der neue Geist des Kapitalismus* (Konstanz: UVK Verlag, "Editions discours", 2003), og en artikellang omtale kan findes i tidsskriftet *New Left Review* (nr. 1, januar-februar 2000); den kan læses på nettet, hvis ens institution abonnerer på den elektroniske udgave:

<http://www.newleftreview.net/NLR23510.shtml>

Durkheim og demokratiet

Ved et tilfælde faldt redaktøren over Durkheims tosiders artikel fra 1904 om den "intellektuelle elite og demokratiet", "L'élite intellectuelle et la démocratie". Interessant læsning: Durkheim skriver, at forskere og intellektuelle er "citoyens" (dvs. medlemmer af samfundet, 'samfundsborgere') og som sådanne har pligt til at deltage i den offentlige debat - men på hvilken måde? Durkheim mener, at forskere er uegnede til at være politikere, og at deres offentlige engagement må bruge "bogen, foredraget og det folkelige oplysningsarbejde" som kanaler: "Vi skal fremfor alt være rådgivere, opdragere. Vi er i langt højere grad egnede til at hjælpe vores samtidige med at finde sig selv i deres ideer og i deres følelser end til at regere dem; og i den tilstand af mental forvirring, som vi lever i, hvilken mere nyttig rolle kan man spille?" Durkheims lille artikel er samtidig med Webers skrift om forskernes forhold til politik (som er kommet på dansk i en vældig tobindsudgave af Weber-skrifter på Hans Reitzel), og det interessante er, at Durkheims formuleringer peger på, at modstillingen mellem Bourdieus "engagerede viden" og Webers skarpe adskillelse mellem forskning og politik (eller værdier) egentlig er falsk: Durkheim hævder så at sige begge dele uden modsigelse. Læs selv resten på adressen

http://www.uqac.quebec.ca/zone30/Classiques_des_sciences_sociales/classiques/Durkheim_emile/sc_soc_et_action/texte_3_11/elite_intellectuelle.pdf

Colonialism and ethnography (en oversættelse af forordet til 'Travail et travailleurs en Algérie')

Bestyrelsesmedlem Jens A. Hansen gør opmærksom på en engelsk oversættelse af forordet til Bourdieus "Travail et travailleurs en Algérie" (1963) med titlen "Colonialism and ethnography". Den findes i *Anthropology today*, vol. 19 (2003), Nr. 2, og der er også en introduktion af Derek Robbins.

Robbins' intro:

<http://www.blackwell-synergy.com/links/doi/10.1111/1467-8322.00176/pdf>

Bourdieus forord:

<http://www.blackwell-synergy.com/links/doi/10.1111/1467-8322.00177/pdf>

Fra Evolution til strukturation

Bestyrelsesmedlem Kim Esmark skriver: Bourdieu skriver i "Vive la crise! For heterodoxy in social science" (Theory and Society vol. 17, 1988, s. 780) at "Whether to be a Marxist or a Weberian is a religious alternative, not a scientific one", og denne tankevækkende sentens har lektor Christian Jantzen fra Aalborg Universitet gjort til epigraf på en ganske nyttig tekst kaldet "Fra Evolution til strukturation - Rids af nogle kulturteoretiske positioner". Teksten gennemgår i historisk-kronologisk orden en række forskellige indflydelsesrige måder at forstå og studere kultur på, fra de tidlige antropologiske evolutionister over bl.a. funktionalister og strukturalister til semiologer og sidst Giddens og Bourdieu. Der er tale om en kortfattet og dermed praktisk fremstilling, der fx må kunne bruges i undervisningssammenhæng. Teksten kan downloades fra <http://www.kommunikation.aau.dk/ansatte/cj/kultur/index.html>.

Svensk pigesocialisering

Fanny Ambjörnsson: I en klass för sig. Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer. Stockholm: Ordfront förlag, 2004

Denne bog blev for nylig omtalt i Weekendavisen (16. juli 2004). Der er tale om en svensk antropologs feltstudie i et svensk gymnasium. Studiet gik ud på en komparativ undersøgelse af 16-19-årige pigers dannelse af kønsidentitet i to forskellige slags klasser med forskellig social baggrund (og fremtid). (Svenske gymnasier synes at være mere i retning af amerikanske high schools end danske gymnasier, dvs. med et bredere fagudbud og dermed en potentielt større forskel mellem fagklasser.) Det fremgik, at der var stor forskel på pigerne og deres opfattelse af kønsidentitet i klassen, der med relativt lav social baggrund sigtede mod uddannelse som børnehavepædagog ol., og dem i klassen med en gennemsnitligt højere social baggrund, hvor sigtet snarere var universitetet. Det ser ud som en stærkt interessant tilbagevisning af redaktørens tidligere fremsatte formodning om, at en fælles kommerciel ungdomskultur skulle give social baggrund mindre betydning. En svensk anmeldelse kan læses på adressen <http://www.good.se/magazine/art70.php>

Bouveresse om Bourdieu

Jacques Bouveresse: Bourdieu, savant & politique (Marseille: Agone, 2004)

Denne samling artikler om Bourdieu af filosofen Jacques Bouveresse blev kort nævnt i nyhedsbrev nr. 17, Nu da jeg har haft stunder til at læse lidt i den, vil en lidt mere fyldig omtale være på sin plads.

To ting er værd at fremhæve. Den ene er, hvor Bouveresse taler om, hvad han har lært af Bourdieu: "Når man spørger mig, hvad jeg har lært af at læse Bourdieu, og hvorfor jeg skylder ham så meget - et spørgsmål, der er ganske forståeligt, givet den type problemer, jeg har beskæftiget mig med inden for filosofien - er jeg fristet til at svare, at han har tvunget mig til netop ikke at tænke som ham, for på mange områder har jeg ikke tænkt og tænker ikke som ham, men derimod til at tænke mere selvstændigt eller, sagt på en anden måde, mere frit." (s. 10) Bourdieus nonkonformisme som tænker - dvs. som den, der rekonstruerer menneskelig og social virkelighed i teoretiske modeller - er således smittende: den kan være

en opfordring til selv at tænke nyt og anderledes.

Den anden ting er Bouveresses overvejelse, om hvorfor Bourdieu altid havde et så sikkert greb om de utallige emner, han beskæftigede sig med. Det er netop noget, der godt kan undre: hvordan kunne det overhovedet lade sig gøre at være så velorienteret om så forskellige emner som litteraturanalsens historie, den katolske kirkes udvikling i Frankrig i det 20. århundrede eller den økonomiske teoris historie? (Jeg mindes at have læst en økonom, der netop fandt Bourdieus referencer i artiklen om det økonomiske felt uhyre velvalgte og dækkende.) Bouveresse skriver: "Jeg har ofte spurgt mig selv, hvorfor Bourdieu i sin intellektuelle fremgangsmåde trådte så sikkert. Og et af svarene er det, som antydes af Musil, når han om sin helt Ulrich i Manden uden Egenskaber siger, at han havde praktiseret videnskab i bjergklatrerens ånd, dvs. ud fra det synspunkt, at den sikreste fod altid er den, der er lavest placeret. Når Bourdieu inden for alle områder trådte så sikkert, så tror jeg, det er fordi han altid havde i det mindste én fod placeret lavere end de andre [!], hvormed jeg mener, at han altid havde én fod helt nede i den sociale virkelighed og i virkeligheden i det hele taget." (s. 26)

Set fra et mindre filosofisk synspunkt kunne man måske også sige det omvendte: En del af Bourdieus sikkerhed som sociolog kommer visselig af at have et ben solidt plantet i empirien - men også af at have et andet og mere teoretisk ben, hvorfra det empiriske kaos kunne anskues abstrakt og teoretisk som varianter af beslægtede strukturer - for nu at blande metaforerne uhjælpeligt sammen.

Det svenske lyrikfelt i 1970erne

Daan Vandenhoute: Om inträdet i världen. Lyrikdebutantarna i 1970-talets svenska litterära fält (Hedemora: Gidlunds Förlag, 2004)

Denne bog, som venlige mennesker har sendt redaktøren, er en uhyre interessant og meget veldokumenteret analyse af de svenske lyrikdebutanter på det litterære felt i begyndelsen af 1970erne. Forfatteren er tilknyttet universitetet i Gent (Belgien) og har været tilknyttet Donald Broadys gruppe i Uppsala.

Myten om det polariserede USA

Morris P. Fiorina: Culture War? The Myth of a Polarized America (Longman, 2004)

Martin Munk har sendt omtale af en nyligt udkommet bog, der tilbageviser myten om, at de amerikanske vælgere er polariserede. Ifølge Morris P. Fiorina, der er professor ved Stanford University og 'senior fellow' ved den moderate tænketank The Hoover Institution, er vælgerbefolkningen i USA ikke mere politisk polariseret nu end for tyve eller tredive år siden. Det er politikerne til gengæld og især alle mulige aktivister i medierne. For egen regning kunne man tilføje, at meget tyder på, at det er højrefløjen, der har iværksat skredet mod ekstremisme og løgnagtighed – ikke kun republikanerne, men også kristne fundamentalister og talrige mærkelige galninge.

En introduktion kan læses på følgende adresse, hvor man også kan downloade bogens første (letlæste og interessante) kapitel som PDF-fil:

<http://www-hoover.stanford.edu/bios/fiorina.html>

5. Læserbrev:

Hvorfor ungdom? Og hvordan? En kommentar til Anders Høg Hansen

Af Jimmy Krab og Christian Sandbjerg Hansen

Indledning

Anders Høg Hansen har nu i to omgange præsenteret tekster, analyser og teorier der skulle kaste lys over Carsten Sestofts spørgsmål om hvorvidt børn og unges relativt selv-forvaltede dannelse af sociale mønstre og hierarkier ikke er et relativt underbelyst område. Overordnet ser det ud til at Høg Hansens projekt er at føre kulturteoretiske analyser og tilgange til studier af ungdoms-(sub)-kulturer sammen med Bourdieu-inspireret felt-teori. Umiddelbart lyder dette inspirerende, og det bekræfter vores fornemmelse af at Birminghamskolen har sat sig tungt på forskningen af unge i ikke-skole sammenhænge (Røgilds 2004, Qvortrup Jensen 2002, Andersen m.fl. 2001; 2004). Hvorvidt projektet er frugtbart med henblik på at bibringe ny viden og erkendelse må konkrete empiriske studier vise. For os er der ingen tvivl om at Birminghamskolen tilbyder inspirerende perspektiver til analyser af dele af felter hvor ungdom indgår, men spørgsmålet om 'en særlig kombination af tekstanalyse og sociologi', om 'strukturerede og/eller strukturerende unge' skal ikke være dette indlægs omdrejningspunkt. I stedet vil vi forsøge at fokusere forskelle mellem de to tilganges konstruktioner af objektet.

Høg Hansen præsenterer i sin første artikel (I) forskellige undersøgelser af unges håndtering af forskellige voksentilrettelagte rum og diskuterer kort Bourdieus begreb felt.¹ I sin seneste artikel (II) udfolder Høg Hansen perspektivet yderligere og med et mini casestudie af en sportsklub afprøver han om "feltteorien tilbyder nogle andre former for indsigter end de mere tekstanalytiske og kulturgeografiske greb..." (II:11). Det er imidlertid bemærkelsesværdigt at Høg Hansen så forundringsløst tager Sestofts spørgsmål op. Det ser ud til at Sestoft og Høg Hansen er enige om at det er væsentligt at undersøge hvordan unge modificerer og præger deres rum, men glemmer at spørge 'hvorfor er det relevant?', 'hvorfor stilles dette spørgsmål således?' og 'hvorvidt kan det bruges til at undersøge et felt med?'. I stedet tages det for givet at ungdom er konstruktionens udgangspunkt og objekt, at der (skal) konstrueres fra de unges syns-punkt, at det handler om at konstruere hvorledes *de unge* håndterer de *voksentilrettelagte* rum, at forstå *de unges* kultur, *ungdomsmiljøerne* mv. Der konstrueres ikke et 'ungdoms-felt', men der ses på 'den rolle de unge spiller som del af en række af samfundets geografier'.

Ungdommens historie

Høg Hansen (II) indleder sit arbejdspapir med generelle historiske betragtninger over ungdom og det at blive ung, hvor der tages afstand fra ungdommen som naturlig og eviggyldig kategori. Som bl.a. Mørch (1990; 1996) viser Høg Hansen at "det var middel- og overklassens mulighed for at forlænge deres børns skoling, som var med til at danne denne periode for modning mellem barn og voksen" (II:12). Behovet for ungdom opstår i borgerskabet, men i løbet af sidste halvdel af nittenhundredetallet får alle unge tildelt

¹ Vi kan i den forbindelse gøre opmærksom på at Birminghamskolens danske pioner, kultursociologen Flemming Røgilds, netop har udgivet en bog med titlen "De udsatte. Bander, kulturmøder, socialpædagogik" (2004).

ungdom og rettigheder og pligter som samfundsborgere. Nu er alle lige med hensyn til retten til at være ung og ungdomsforskerne kan se på hvorledes de unge skaber sig selv, konstruerer sig selv, forhandler, tilkæmper sig, farver mv. Forskelsmarkørerne bliver overvejende stil, kultur og etnicitet (Qvortrup Jensen 2002, Røgilds 2004). En sådan konstruktion af de unge glemmer eller underbetoner den meget simple pointe Bourdieu (1997a) fremfører, nemlig at man som minimum må skelne mellem to kategorier af ungdom, hvor studerende unge fra borgerskabet indtager den ene pol, mens den anden indtages af arbejdende unge, der stort set ikke har nogen ungdom. Konstrueret således bliver det muligt systematisk og præcist at konstruere de forskellige ungdomskategoriens *sociale* forskelle. Ligeledes bliver objektet ikke studier af de enkelte ungdomskulturer *i sig selv* og evt. i relation til de voksne som har tilrettelagt de unges (fysiske, geografiske) rum, men et komplekst net af relationer mellem kategorier af ungdom og kategorier af voksne. Det er vel noget af det felt som begreb kan tilbyde – fordringen til forskeren om at tænke relationelt, konstruere relationer. Samtidig er det vigtigt at have for øje at det præcis er forestillingen om alle unges ret til ungdom, dvs. af ungdommen som en relativ homogen størrelse eller social enhed, der er med til at sløre de sociale, klassebaserede forskelle mellem de forskellige ungdomskategorier.

Derudover er det i den sociologiske analyse af ungdommens opkomst vigtigt at være opmærksom på at tildelingen af ungdom til de dominerede grupper ikke var en tilkæmpelse af forskellige rettigheder og privilegier, men en måde at holde dem på plads, en måde at skjule sandheden om de klassemæssige forskelle og dominansrelationer mellem de forskellige kategorier af ungdom og dermed sikre at modstand og oprør ikke mobiliseredes (Hansen & Krab 2004).

Feltet af sportsamatører

Det synes åbenlyst, at udbredelsen af forestillingerne om skolen og dennes fornuft har spillet en afgørende rolle i indkapslingen af unge arbejdere (Bourdieu 1997/1980a). Høg Hansens mini case-studie er imidlertid et glimrende eksempel på hvorledes tilbud om fritids- og idrætsaktiviteter har været redskaber til at forvandle dominansrelationerne mellem ungdomskategorierne. Eksemplet viser ligeledes hvordan kulturteorien må arbejde med at få kontrol over sine spontankonstruktioner. Høg Hansens anliggende er ungdom og med mini-casen afprøver han hvorvidt ungdom kan placeres i et felt af sportsamatører. Høg Hansens afsluttende pointe er at det imidlertid er svært at afgrænse ungdom til et specifikt felt – felter overlapper hinanden, siger han. Måske er problemet at ungdom er konstruktionens udgangspunkt?

Høg Hansen gør indledningsvist opmærksom på samme pointe som Bourdieu (1997b), nemlig at sporten har været en måde at forme ungdommens karakter på, et middel til beskæftigelse med mindst mulige omkostninger og med gode overvågningsmuligheder, hvor de unge hengiver sig til sund aktivitet og retter deres voldelige adfærd mod deres kammerater i stedet for mod omgivelserne. Høg Hansen glemmer imidlertid at sportspraktikkerne med dyder som sundhed, individualitet, konkurrence og fair-play i udgangspunktet er sat på begreb af og opstået i relation til borgerskabet og dets unge og at udbredelsen af disse praktikker hænger tæt sammen med at sporten som neutral og formålsløs konkurrence slører de variationer af forskellige sociale betydninger og funktioner der tildeles de forskellige sportsgrene, og som afhænger af og knytter sig til bestemte positioner i det sociale rum generelt og specifikt i sportsfeltet.

Man burde mere systematisk undersøge² de dobbelte strukturelle homologier vi her kun har mulighed for at antyde og konstruere mellem på den ene side fritidsaktiviteternes mentale og sociale strukturer og på den anden side ungdomskriminalitetens mentale og sociale strukturer. Således ser det ud til at opfattelser og vurderinger af sport som *forebyggende* kriminalitet, som en måde at få fysisk og psykisk afløb, som et middel til at opøve selvbeherskelse tages i brug i forhold til unge fra de dominerede klasser, mens opfattelser og vurderinger af sport som *opbyggende* karakter, personlighed, styrke, kraft og lederegenskaber knytter sig til unge fra de dominerende klasser. På samme måde ser det ud til at opfattelser og vurderinger af ungdomskriminaliteten fordeler sig således at lovbrud, der begås af afvigere, utilpassede, asociale mv. knyttes til unge fra de dominerede klasser som forbrydelser, mens lovbrud, der klassificeres som drengestreger, dvs. som en del af ungdommens normaludvikling, der handler om oprørskhed og at finde sig selv, knyttes til unge fra de dominerende klasser som lovovertrædelser (Hansen & Krab 2004).

Når Høg Hansen skriver at der engang var ”en ungdomsafdeling i en lille sportsklub i en almindelig lille by, som der er 100vis af andre klubber landet over” (II:17), så mistes det at denne by og klub rent faktisk er indlejret i et socialt hierarki og at dens klassifikationer og funktioner står i relation til andre byer og klubber. På samme måde får Høg Hansen kun svagt antydning at de relationer der eksisterer mellem de unge har at gøre med andet end at være god/dårlig til bordtennis. Modsat den aristokratiske sport har bordtennis i Albertslund ikke værdi i sig selv, den er ikke uegennyttig, men har en social funktion der sigter mod dels at forebygge at *nogle af* disse unge mennesker ikke befinder sig på gaden eller begår kriminalitet eller slet og ret forstyrrer den ’almindelige’ borger og den gode ro og orden, dels at opbygge bestemte kapitaler hos *andre af* disse unge (Hansen & Krab 2004).

Hvad vi her snævert søger at gøre opmærksom på er således, at konstruktionen af ungdommen som en homogen, konstitueret størrelse, en social enhed, og sporten som en neutral, klasseløs praktik skjuler sandheden om disse kategoriers sociale fordelinger. Ved at afdække de strukturelle homologier, der eksisterer i relationen mellem de mentale strukturer i form af klassifikationsprincipper og de sociale strukturer i form af klassemæssige hierarkier konstitueret omkring fordelinger af kapitaler bliver det muligt at afsløre denne fortryllelse af modsætningerne eller forskellene mellem de forskellige klassebaserede ungdoms-, sports- og lovbrudskategorier som forudsætning for dominans- og undertrykkelsesrelationer, der ikke opfattes som sådanne. På denne måde ville den kulturteoretiske tilgang kunne hente inspiration fra Bourdieus teori om symbolsk vold. Samtidig bliver det synligt at hvis man ikke mere radikalt konstruerer objektet på en anden måde end kulturteorien har tradition for, altså overvejer hvad det betyder at ungdom gøres til udgangspunkt for konstruktionen af feltet, så kan man ikke tænke andet end det den dominerende tanke giver mulighed for, hvorfor man blot reproducerer dominerende egen-logikker, klassifikationer og selv-repræsentationer.

Vi håber hermed at vi konstruktivt har bidraget til diskussionen af hhv. Birminghamskolen og Bourdieu.

Litteratur

Bourdieu, Pierre (1996): *The State Nobility. Elite Schools in the Field of Power*. Polity Press, Cambridge.

² En sådan undersøgelse kunne hente inspiration i Bourdieus analyse af de akademiske klassifikationsmåder i de franske eliteskoler (Bourdieu 1996:30-53).

Bourdieu, Pierre (1997a): Ungdom er kun et ord. I *Men hvem skabte skaberne – interviews og forelæsninger*. Akademisk Forlag A/S, København.

Bourdieu, Pierre (1997b): Hvordan er det muligt at være interesseret i sport. I *Men hvem skabte skaberne – interviews og forelæsninger*. Akademisk Forlag A/S, København.

Hansen, Christian & Krab, Jimmy (2004): *En splittet venstre hånd. Skitse til konstruktion af feltet for socialt arbejde med børn og unge*. Opgave i Pædagogisk Sociologi, Afdeling for Pædagogik, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet.

Mørch, Sven (1990): Ungdomsteori og intervention. I *UDKAST* nr. 1, 18. årgang.

Mørch, Sven (1996): Ungdomsliv: Identitet og kultur? I Højholt, Charlotte & Witt, Gunnar (red.): *Skolelivets socialpsykologi: nyere socialpsykologiske teorier og perspektiver*. Unge Pædagoger.

Qvortrup Jensen, Sune (2002): Subkulturel pædagogik – snarere end kulturel pædagogik med vilde unge. I Lihme, Benny (red.): *Social Kritik nr. 80/2002*. København.

Røgilds, Flemming (2004): *De udsatte. Bander, Kultur møde, Socialpædagogik*. Forlaget politisk revy, København.

Kort svar til Jimmy Krab og Christian Sandbjerg Hansen (af Anders Høg Hansen)

Først og fremmest tak fordi I gad fare i blækhuset og kommentere mine arbejdspapirer. Jeg undrer mig dog lidt over kritikken og uddybningen, der indtil flere steder lyder som en lettere omskrivning og parafrasering af pointer omkring symbolsk vold, jeg ikke er uenig i. Jeg skriver dog om det i en ganske anderledes *stil* end i *gør*, *apropos* – og jonglerer med flere teoretiske indgange, hvilket måske skaber unødige huller i mit kludetæppe og uklarheder i mit papir? Hverken Birminghamskolen eller jeg er ude på (jvf., for eksempel, Hall og Jefferson *Resistance Through Rituals*, 1976 og Willis 1977 *Learning to Labour. Why Working Class Kids get Working Class Jobs*) at konstruere ungdom som en social enhed, at negligere det sociale betydning eller den symbolske og hegemoniske vold, som er med til at strukturere og reproducere visse forhold i alle samfundslag, eller generere forskellige former for 'modstand' og diskurser omkring 'unge' – tvært imod! Ej heller er det min hensigt, eller Birminghamskolens, at reducere ungdommelige forskelle til forskelle i *stil*. Brugen af de teksteoretiske redskaber i artiklen er med til at differentiere og nuancere de udtryksformer som socialt forskellige, og hybride, 'unge' i eksisterende hierarkier - som alt andet end end homogene størrelser - tager i brug i håndteringen af den symbolske vold og struktur - en håndtering, der også tavst kan virke som reproducerende af eksisterende relationer og hierarkier. Jeg beklager, at jeg tilsyneladende ikke har gjort det åbenlyst klart, at der er meget mere på spil end blot bordtennis i klubben i Albertslund. Det var ellers netop meningen. I en uddybet version af arbejdspapiret, er der allerede arbejdet lidt mere med den *symbolske vold*, som jeres svar foregriber, og med feltteoriens eventuelt problematiske sider, som jeres indlæg ikke stiller kritiske spørgsmål til.

Til sidst (med beklagelse over at det er kun en lille del af jeres temaer og interessante uddybninger, jeg tager fat på i dette kort svar): der er ikke megen diskussion af Birminghamskolen i jeres svar, jvf.

hensigten om at diskutere de to i forhold til hinanden - men jeres gennemgang af Bourdieu-begreber omkring symbolsk vold og om sport som hhv. forebyggende kriminalitet og opbyggende af karakter er inspirerende, og I eventuelle fortsatte udforskninger af feltteori, vil jeg vende tilbage til jeres betragtninger. Tak igen.